

BALLETT. «Oneginiga» on Estonia teater tabanud kümnesse.

Koreograafiliselt nüans

ARVUSTUS

HEILI
EINASTO
tantsukriitik

«Onegin»

Koreograaf-lavastaja John Cranko. Dirigent Vello Pähn. Lavale seadnud Jane Bourne. Kunstnik Thomas Miska. Valguskunstnik Steen Bjarke. Eesti rahvusballeti esietendus Estonia teatris 19. märtsil

Oma viljakamad aastad Stuttgardis töötanud briti koreograafi John Cranko 1965. aastal esietendunud ballett «Onegin» peaks tegelikult kandma peakirja «Tatjana» – just viimasele on balleti rõhuasetus avastusest lõpuminutiteni. Samuti jäävad Eesti rahvusballeti lavastuses meelde eelkõige kaks suurepärast, kuigi väga erinevat Tatjanat: Alena Škatula ja Luana Georg. Škatula, kes igas rollis demonstreerib erakordselt kaunist füüsilist vormi, on oma laulva plastika ja lüüriilise natuuriga Tatjanaks justkui loodud. Kui tema Tatjanas jäävad kõlrama graatsia ja sulnidus, siis Luana Georg toob ilmekalt esile noore naise välise hapruse ja

õrnuse all peituva tugeva sise-mise selgroo, isegi teatud jõulise, mis annab talle suutlikkuse loobuda armastusest Onegini vastu.

Georgile sobiv Onegin olu- nuks Sergei Upkin, kelle natuur võimaldaks ilmekalt edasi anda nimiosalise sisemist teekonda blaseerunud kangelasest romantilise kannatajani, kuid keda teater on näinud Lenskina – ja teises vaatuses toob tantsija välja noore armastaja hinges toimuva kirgede paleti, ühendades meisterlikult rolli tantsulise ja mängulise poole.

Teine Lenski – Jonathan Hanks – on Upkini karakterist leebem ja õrnem, moodustades suurepärase kontrasti Deniss Klimuki süngele, spliini käes igavlevale Oneginile, kes hakkab elu tõsidust mõistma sõbra tapmise järel.

Jonatan Davidssoni Oneginis on enam inglise dändit ja kuiva kõrkust ning vastuolu Upkini Lenskiga pole sedavõrd terav kui Hanksi-Klimuki vahel.

Tegelikult tuleb osatäitmisi vaadates selgelt esile vahe tantsijate kultuuritaustas: need, kellele Puškini (ja Tšaikovski) looming on osa nende kasvukultuurist, toovad välja rollide rahvusliku omapära ning tunnetavad oma tegelaste siseelu rikkama ja mitmekülgsemana.

Kõige teravamalt tuleb see

välja Olga rolli puhul: Abigail Sheppardi esituses ei olegi Olga muud kui üks pidevalt naeratav kena nukuke, samas kui Svetlana Danilova suudab Olgas leida ja esile tuua kergemeelsuse kõrval ka elurõõmu ja tõsidust, isegi traagikat.

«Oneginiga» on teater tabanud kümnesse: tegu on kauni muusikaga nüansirohke, tege-laskujusid ja olukordi koreograafiliste vahenditega avava (tantsu)draamaga, mille klaari iseloomu rõhutavad väljapeetult lihtsana mõjuv lava- ja valguskujundus ning poeetilised kostüümid.

Teos võimaldab teatril demonstreerida mitme koosseisu kaudu lavateose erinevaid tõlgendusvõimalusi ning tantsijate omapäraseid rollilahendusi. Tööd jätkub solistidele ja rühmale, võimaldades liikumise kaudu avada karakterit, tantsuliste muustritega edastada meeleolusid ja vastakaid tundeid ilma illustratiivsusetta.

«Onegin» jätkab Estonia balletitrupi alustajate suunda mõtestatud tantsudraama poole. Paraku rikub seda meepotti tilk tõkatiit: rahvusvahelise klassika kõrval peaks samaväärselt olema esindatud ka meie, eesti balleti kullafond. Rahvusvaheline repertuaar on niigi hoitud, oma balletiparemi- kku saame hoida ja väärtustada vaid meie ise.

Onegini (Deniss Klimuk) tulpimus tekitab Tatjanas (Alena Škatula) segadust.

